

Stockholm den 17 januari 2024

R-2023/1997

Till Socialdepartementet

S2023/02643

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 17 oktober 2023 beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet En ändamålsenlig arbetsskadeförsäkring – för bättre ekonomisk trygghet, kunskap och rättssäkerhet (SOU 2023:53).

Sammanfattning

Advokatsamfundet har ingen erinran mot förslagen i betänkandet, förutom vad gäller nedan redovisade synpunkter.

Synpunkter

Enligt betänkandet utgör varaktighetskravet om ett år det största hindret för att arbetsskadelivräntan ska fylla avsedd funktion och ge ersättning för arbetsskadade personer med varaktiga inkomstförluster. Utredningen föreslår därför att varaktighetskravet sänks från ett år till 180 dagar samt att det därutöver införs en karenstid om 180 dagar från skadetidpunkten. I praktiken skulle detta förslag innebära att livränta utgår i princip endast där inkomstförlusten består i minst ett år.

Advokatsamfundet förordar därför att varaktighetskravet sänks till 180 dagar och att det inte införs någon karenstid om 180 dagar från skadetidpunkten. En halvering av varaktighetskravet skulle innebära att fler arbetsskadade skulle beviljas arbetsskadelivränta.

Advokatsamfundet vill särskilt framhålla att det är bra att Försäkringskassan ges uppdraget att pröva om den försäkrade har rätt till livränta (se förslaget till ändring i 42 kap. 13 § socialförsäkringsbalken). Troligtvis är det många arbetsskadade som inte har kännedom om möjligheterna att erhålla arbetsskadelivränta och således inte heller ansöker om sådan.

Förslaget att "tak" för livränteunderlaget ändras från 7,5 prisbasbelopp till 7,5 inkomstbasbelopp tillstyrks. "Taket" anpassas således till inkomstutvecklingen och inte till utvecklingen av konsumentprisindex.

Advokatsamfundet anser dock att det bör utredas närmare vilka kostnadseffekterna blir om taket höjs ytterligare, alternativt tas bort. Syftet med arbetsskadeförsäkringen är ju att arbetsskadade ska kompenseras fullt ut för den inkomstförlust som arbetsskadan leder till.

Även förslaget om en utökad möjlighet till omprövning av en fastställd livränta vid ändrade förhållanden tillstyrks. Arbetsmarknaden ser idag ut på ett helt annat sätt än den gjorde för till exempel 20 år sedan. Arbetstagare byter arbetsgivare i större omfattning är tidigare. Löneutvecklingen ser också ut på ett annat sätt än den gjorde när arbetsskadeförsäkringen tillkom. Advokatsamfundet anser därför att möjligheterna till en ytterligare utökad omprövningsrätt bör utredas.

Advokatsamfundet delar vidare utredningens uppfattning rörande förslaget om förändringar i lagtexten vad gäller arbetsskadeprövningen. Inte minst ur rättssäkerhetssynpunkt är det bra att det blir tydligt hur denna prövning ska göras och vilka beviskrav som gäller för skadlighetsbedömningen och den individuella sambandsbedömningen.

Advokatsamfundet kan dock inte ställa sig bakom utredningens förslag avseende beviskravet i fråga om skadlighetsbedömningen i 39 kap. 5 och 6 §§ socialförsäkringsbalken. Även vad gäller skadlighetsbedömningen bör beviskravet vara "övervägande skäl". Ett enhetligt beviskrav underlättar hanteringen av skadeärendena. Det finns inte heller skäl att höja beviskravet som har gällt från och med den 1 juli 2002. En höjning av beviskravet skulle kunna leda till att färre arbetsskadade beviljas arbetsskadelivränta, vilket inte torde vara avsikten med förslagen.

Advokatsamfundet ser positivt på förslaget i betänkandet att en särskild utredning bör tillsättas för att se över möjligheterna att skapa en tillförlitlig statistik över förekomsten av arbetsskador och risker i arbetsmiljön. En sådan utredning bör emellertid även belysa frågan hur man via ekonomiska incitament kan påverka arbetsgivarna att vidta åtgärder för en tryggare och säkrare arbetsmiljö.

Slutligen anser Advokatsamfundet att det i socialförsäkringsbalken bör införas en regel om att staten ska stå för den sökandes ombudskostnader i särskilt ömmande fall. Det bör föreligga synnerliga skäl för att en sådan begäran ska bifallas. Detta eftersom många som drabbas av arbetsskador inte har vare sig ork eller kunskap om hur man går till väga när man ansöker om exempelvis arbetsskadelivränta.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander